EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.6.2024
COM(2024) 624 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Sloveenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 624 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Sloveenia majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,[1] eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[2] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

(2) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[3] eesmärk on järk-järgult kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja

---

1 ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

energiatõhusust. Sloveenia lisas oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(3) 16. märtsil 2023 avaldas komisjon teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[4] et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa üksteist tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et lahendada praegused tootlikkusega seotud probleemid ning suurendada ELi ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Pärast kõnealust teatist esitas komisjon 14. veebruaril 2024 ühtse turu ja konkurentsivõime aruande[5]. Aruandes on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) 21. novembril 2023 võttis komisjon vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[6] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) tsükli algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks 22. märtsil 2024. 21. novembril 2023 võttis komisjon samuti vastu arvamuse Sloveenia 2024. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 12. aprillil 2024, ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 11. märtsil 2024.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus ELi uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97. See hõlmab ka muudetud määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ja muudetud direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[7]. Uue raamistiku eesmärgid on valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv järkjärgulise konsolideerimise ning reformide ja investeeringute kaudu. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peaks esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riikliku seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi.

---

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude[8] kava peaks olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori koguvõlg usutavas langustrendis või viia see langustrendi hiljemalt kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % SKPst ning viia valitsemissektori eelarvepuudujääk keskpika perioodi jooksul alla kontrollväärtuse 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Nende kavade koostamise toetamiseks esitab komisjon [21. juunil] 2024 liikmesriikidele suunised nende esitatavate kavade ja järgnevate iga-aastaste eduaruannete sisu kohta ning edastab kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 5 neile eelarvekohanduste tehnilised suunised (vajaduse korral võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe). Liikmesriigid peaksid esitama oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Liikmesriigid peaksid tagama, et kaasatakse nende parlamendid ning vajaduse korral konsulteeritakse sõltumatute eelarveasutuste, sotsiaalpartnerite ja muude riigi sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) 30. aprillil 2021 esitas Sloveenia vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 20. juulil 2021 võttis nõukogu vastu Sloveenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva otsuse,[9] mida muudeti 17. oktoobril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk[10]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Sloveenia on rahuldavalt täitnud

---

8 Netokulu, nagu on määratletud nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2 (ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

9 Nõukogu 20. juuli 2021. aasta rakendusotsus Sloveenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (10612/21).

10 Nõukogu 16. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 20. juuli 2021. aasta rakendusotsust Sloveenia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (13615/1/23).

nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjakohased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) 19. juunil 2024 avaldas komisjon Sloveenia kohta 2024. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Sloveenia edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Sloveenia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Sloveenia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(9) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[12] väheneb Sloveenia valitsemissektori eelarvepuudujääk 3,0 %-lt SKPst 2022. aastal 2,5 %-le SKPst 2023. aastal, samas kui valitsemissektori võlg langes 72,5 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 69,2 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Nagu on märgitud 2024. aastaks esitatud eelarvepoliitika suunistes,[13] astub komisjon kooskõlas kehtivate õigusnormidega esimese sammu eelarvepuudujäägil põhinevate ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluste algatamiseks. 19. juunil 2024 võttis komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 alusel vastu aruande[14]. Selles aruandes hinnati Sloveenia eelarveseisundit, kuna riigi kavandatav valitsemissektori eelarvepuudujääk ületab 2024. aastal kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et seda hinnangut silmas pidades ning ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 4 alusel loodud majandus- ja rahanduskomitee arvamust arvesse võttes ei kavatse komisjon teha juulis ettepanekut algatada Sloveenia suhtes ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus.

(10) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu Sloveenial võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[15] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Sloveenial soovitati kohandada jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Sloveenial suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[16] 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (0,5 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse

11 SWD(2024) 624 final.

12 Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 kohaselt koostatud komisjoni aruanne, 19.6.2024, COM(2024) 598 final.

15 Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Sloveenia keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, 2023. aastal nominaalväärtuses 11,5 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

16 Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutuse erinevusena, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid.

0,4 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud erakorraliste toetusmeetmete kulude vähenemist 0,3 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv 2023. aastal oli kooskõlas nõukogu soovitusega. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulud moodustasid 2023. aastal 1,3 % SKPst. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 4,6 % SKPst, mis tähendab võrreldes 2022. aastaga aastast vähenemist 0,2 protsendipunkti. Sloveenia rahastas täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest. Sloveenia rahastas avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks raudteetaristusse, taastuvatesse energiaallikatesse ning looduskatastroofide ennetamisse, mida osaliselt rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest.

(11) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 2,3 % ja 2025. aastal 2,6 % ning THHI inflatsioon on 2024. aastal 2,8 % ja 2025. aastal 2,4 %.

(12) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal 2,8 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks langema 68,1 %-le. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2024. aastal tuleneb peamiselt suurematest avaliku sektori investeeringutest, sealhulgas riiklikult rahastatavatest kuludest üleujutusejärgseks ülesehitustööks ja sotsiaaltoetuste indekseerimisest, samal ajal kui osaliselt tasakaalustab seda toetuste vähenemine, tulusid vähendavate meetmete kaotamine kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks ja äriühingu tulumaksu määra ajutine tõus. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal pärssiv (0,2 % SKPst).

(13) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,7 % SKPst (2023. aastal 0,2 % SKPst). Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Sloveenia valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt tagatakse 2024. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu laenudest kulusid mahus 0,4 % SKPst (2023. aastal 0,1 % SKPst).

(14) 14. juulil 2023 soovitas nõukogu[17] Sloveenial järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirata riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalkasvu[18] nii, et see ei ületaks 2024. aastal 5,5 %. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Sloveenia riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 5,6 %,[19] mis ületab soovitatud maksimaalset kasvumäära. See riiklikult rahastatavate

[17] Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Sloveenia 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 224).

[18] Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

[19] Selles võetakse arvesse ühekordseid meetmeid 0,7 % SKPst 2024. aastal, mis on seotud 2023. aasta augusti üleujutuste järgsete ülesehitustööde lühiajaliste erakorraliste kuludega (ning sama põhjusega seotud ühekordseid meetmeid 2023. aastal 0,4 % SKPst). Lisaks peaks ELi Solidaarsusfond tagama

esmaste netokulude soovitatud maksimaalset kasvumäära ületav kulu on 2024. aastal vähem kui 0,1 % SKPst. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega täielikult kooskõlas.

(15) Nõukogu soovitas ka Sloveenial võtta meetmeid, et kaotada kehtivad energiatoetusmeetmed võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal ja kasutada selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu täpsustas, et kui uue energiahindade tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleks Sloveenial tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks erakorralistest energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu[20] olema 2023. aastal 1,4 % SKPst , 2024. aastal 0,1 % SKPst ja 2025. aastal 0,0 % SKPst. Eelkõige eeldatakse, et 2024. aastal jääb kehtima hüvitis gaasi- ja elektritarnijatele, kes müüvad halduslikult kindlaksmääratud hindadega, kuigi selle mõju on väike. Kui selle tulemusena kokku hoitavaid vahendeid kasutataks nõukogu soovituse kohaselt valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks, tooks see kõnealuse prognoosi kohaselt 2024. aastal kaasa eelarvekohanduse 1,3 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud[21] annavad sellel aastal eelarvepositsiooni pärssiva panuse 0,1 % SKPst. Prognooside kohaselt kaotatakse erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal võimalikult kiiresti. See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Siiski ei kasutata sellega seotud sääste prognooside kohaselt täielikult ära valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(16) Lisaks soovitas nõukogu Sloveenial säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud 2024. aastal suurenema 5,3 %-le SKPst (2023. aastal 4,6 %). See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et ELi vahenditest, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal jääma samale tasemele 1,3 % SKPst (2023. aastal ka 1,3 %).

(17) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2025. aastal 2,2 % SKPst. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt uue pikaajalise hoolduse makse kehtestamisest, mida tuleb maksta alates 2025. aasta juulist ja mis peaks suurendama sotsiaalmakseid ligikaudu 0,4 % SKPst. Järk-järgult väiksemad kulutused

---

2023. aastal erakorralistest kuludest 0,15 % SKPst , 2024. aastal 0,3 % SKPst ja 2025. aastal 0,15 % SKPst. 14. juulil 2023 osutas nõukogu ka Itaaliat 2023. aasta mais tabanud laastavatele üleujutustele ja nõustus, et nende üleujutustega seotud erakorralise otsetoetuse kulusid võetakse arvesse järgnevates soovituste järgimise hindamistes ning et neid käsitatakse põhimõtteliselt ühekordsete ja ajutiste meetmetena. Sarnast lähenemisviisi on järgitud 2023. aasta augustis Sloveeniat tabanud laastavate üleujutuste puhul.

20 Näitaja kajastab meetmete aastast eelarvekulu, milles on võetud arvesse tulusid ja kulusid ning millest on asjakohasel juhul arvatud maha energiatarnijate erakorralisele kasumile kehtestatud maksudest saadud tulud.

21 Panust mõõdetakse esmaste kulude (jättes välja i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasneva täiendava eelarvemõju, ii) ühekordsed meetmed, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (10 aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse majanduskasvu suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse).

üleujutusjärgseks ülesehitustööks mõjutavad avaliku sektori investeeringuid, mis peaksid prognooside kohaselt vähenema 0,4 protsendipunkti võrra 5,4 %ni SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks vähenema 2025. aasta lõpus 66,4 %-le.

(18) Sloveenias prognoositakse vananemisega seotud kulude märkimisväärset suurenemist, mille tulemusena kasvavad järgmistel aastakümnetel kulutused tervishoiule, pikaajalisele hooldusele ja pensionidele. Taaste- ja vastupidavuskava sisaldab juba mitut meedet riigi rahanduse jätkusuutlikkuse toetamiseks. Lisaks kavale oleks oluline jälgida kulutusi, et tagada sotsiaalkaitse piisavus ja eelarve jätkusuutlikkus. Kulude läbivaatamist võiks kasutada selleks, et teha kindlaks valdkonnad, kus kulutused on vähem prioriteetsed või ebatõhusad. Vabanenud vahendeid saaks seejärel ümber jaotada, et lahendada uusi eelarveprobleeme, sealhulgas sotsiaalkaitse valdkonnas. Kulutuste tõhususe suurendamiseks on äärmiselt oluline, et järelmeetmeid rakendataks kiiresti ja et need oleksid kooskõlas käimasolevate struktuurireformidega.

(19) Sloveenia maksude suhe SKPsse jääb alla ELi keskmise ja selle koostis ei ole majanduskasvu soodustav. Üksikisiku tulumaksu kõrgeim vahemik ja maksukiil eri sissetulekutasemete puhul on endiselt üks ELi kõrgemaid, samal ajal kui omandimaksud, sealhulgas perioodilised omandimaksud, on endiselt väga madalad ja nende osakaal jääb alla poole ELi keskmist. Maksukiilu vähendamine vähendaks tööjõukulusid, suurendaks tööjõunõudlust ja parandaks konkurentsivõimet. Kõrgemad netopalgad võivad suurendada tööjõu pakkumist. Kuigi keskkonnamaksudest saadava tulu osakaal on üle ELi keskmise, võiks maksusüsteemi kasutada keskkonnahoidlike eesmärkide edasiseks edendamiseks, sealhulgas põhimõtte „saastaja maksab“ kohaldamise kaudu.

(20) Avaliku sektori investeeringud Sloveenias ületavad ELi keskmist ja on viimastel aastatel suurenenud. Nende tulemuslikkust ja tõhusust saaks aga parandada, koordineerides paremini avaliku sektori investeeringute kavandamist sektorite ja ministeeriumide vahel. Avaliku sektori investeeringute tõhususe parandamiseks, sealhulgas projektide prioriseerimiseks kooskõlas riiklike ja Euroopa prioriteetidega, võiks kasutada ka sidusat pikaajaliste planeerimisdokumentide kogumit ja integreeritud keskpika perioodi kava võimalike investeeringute jaoks. See aitaks suurendada ka riigi kasvupotentsiaali ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

(21) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need peaksid aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes, samuti riiklikus energia- ja kliimakavas. Järele jäänud aja jooksul on oluline kiiresti jätkata kava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Sloveenia pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Kavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on tähtis, et Sloveenia jätkaks reformide elluviimist ja kiirendaks investeerimist, kõrvaldades tekkivad viivitused ning tagades tugeva haldussuutlikkuse. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(22) Osana ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamisest vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 18 peab Sloveenia iga programmi 2025. aasta märtsiks läbi vaatama, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes esile toodud

probleeme, samuti riiklikku energia- ja kliimakava. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud ELi rahastus. Sloveenia on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid jätkuvalt on probleeme ning erinevused pealinna piirkonna ja ülejäänud riigi vahel püsivad. Väga oluline on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide elluviimist ning tugevdada haldussuutlikkust riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Programmides kokku lepitud prioriteedid on jätkuvalt asjakohased. Lisaks haldussuutlikkuse suurendamise meetmetele on eriti oluline jätkata keskkonnahoidlikke investeeringuid, eelkõige üleujutuste eest kaitsmise ja kliimamuutuste leevendamise meetmeid, seades prioriteediks looduspõhised lahendused. Sama oluline on jätkata investeeringuid säästvasse transporti, et vähendada suurt sõltuvust sõiduautodega toimuvast pendelrändest. Endiselt on väga oluline rakendada õiglase ülemineku territoriaalseid kavasid, millega toetatakse söe kasutamise järkjärgulist lõpetamist. Avaliku ja erasektori teadus- ja arendustegevuse partnerlused tööviljakuse suurendamiseks on jätkuvalt asjakohased. Lisaks on oluline edendada täiskasvanuharidust, sealhulgas digi- ja roheoskuste valdkonnas, ning aktiivset tööturupoliitikat, ajakohastades ja digitaliseerides samal ajal sotsiaal- ja tööturuteenuseid. Prioriteet on kiirendada deinstitutsionaliseerimist ning kvaliteetsete, piisavate ja taskukohaste kogukonnapõhiste sotsiaalteenuste arendamist, eriti pikaajalist hooldust, et toetada sotsiaalset kaasatust. Sloveenia võiks kasutada ka Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi algatust, et suurendada investeeringuid puhaste ja ressursitõhusate tehnoloogiate arendamisse ja tootmisse, eelkõige taastuvenergia- ja küttesektoris.

(23) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud ning muude ELi fondidega lahendatavatele majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Sloveenia silmitsi mitme täiendava väljakutsega, mis on seotud riigi rahanduse jätkusuutlikkusega, oskuste nappuse ja tööjõupuudusega ning väheste riskikapitali investeeringute ning teadus- ja arendustegevusse ja innovatsiooni tehtavate investeeringutega.

(24) 2022. aasta rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) test näitas põhioskuste märkimisväärset halvenemist (eelkõige lugemise ja matemaatika valdkonnas). Kehvade tulemustega 15-aastaste õpilaste osakaalu suurenemine ning matemaatikas ja lugemises parima tulemuse saavutanute arvu vähenemine võivad tulevikus negatiivselt mõjutada Sloveenia oskuste pakkumist ja konkurentsivõimet. Käimasolev koolide õppekavade reform võiks hõlmata ka meetmeid, mis aitavad tugevdada põhioskusi lisaks keskkonnahoidlikele ja digitaalsetele oskustele, keeleõpet ning ettevõtlus- ja finantspädevuse parandamist. Lisaks võiks õpetaja elukutse muuta atraktiivsemaks.

(25) Komisjoni ettevõtjate kindlustunde uuringu[22] põhjal on Sloveenia tööstussektori ärijuhid alates 2021. aasta keskpaigast teatanud tööjõupuudusest kui väga tugevast aktiivsust piiravast tegurist. Vabade ametikohtade määr on samuti märkimisväärselt kõrgem kui ELi keskmine. Vaatamata taaste- ja vastupidavuskava alusel võetud meetmetele on võõrtöötajate esitatud läbivaatamata taotluste arv liiga tülikate õiguslike nõuete tõttu endiselt suur. Tööjõupuudus ja oskuste nappus juba pärsivad investeeringuid ja tootmist, eriti tööstuses. Samuti takistavad need teenuste, sealhulgas tervishoiu ja pikaajalise hoolduse sujuvat pakkumist. Seetõttu on konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks oluline suurendada tööjõu pakkumist, sealhulgas

[22] Aegread, Euroopa Komisjon (europa.eu).

stimuleerides veelgi tööturul osalemist, meelitada ligi töötajaid kolmandatest riikidest ning tugevdada võõrtöötajate integreerimist tööturule ja ühiskonda.

(26) Avaliku sektori kulutused teadusuuringutele, ettevõtete kulutused teadusuuringutega mitteseotud innovatsioonile ja innovatsioonikulud töötaja kohta on Sloveenias endiselt suhteliselt väikesed. Riskikapitaliinvesteeringute suhe SKPsse on samuti väike, eriti võrreldes ELi keskmisega, mis mõjutab negatiivselt ettevõtete dünaamilisust ning seega ettevõtete innovatsiooni- ja kasvupotentsiaali. See omakorda pärsib Sloveenia konkurentsivõimet. Riskikapitali tingimuste edasine parandamine võib aidata meelitada ligi rohkem väliskapitali ja edendada innovaatiliste idufirmade laienemist.

(27) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Sloveenia puhul aitavad soovitused 1, 2 ja 3 rakendada esimest, teist, kolmandat ja neljandat euroala käsitlevat soovitust,

SOOVITAB Sloveenial võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigeaegselt keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude[23] kasvu 2025. aastal määrani, mis viib valitsemissektori võla usutava vähenemiseni pikas perspektiivis ja hoiab valitsemissektori eelarvepuudujäägi allpool aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Tagada sotsiaalkaitse puhul riigi rahanduse jätkusuutlikkus ja tasakaalustada maksutulu majanduskasvu soodustavamate ja kestlikumate allikatega. Parandada avaliku sektori kulutuste tõhusust kulutuste läbivaatamise ja avaliku sektori investeeringute parema juhtimise kaudu.

2. Tugevdada haldussuutlikkust hallata ELi vahendeid, kiirendada investeeringuid ja säilitada reformide elluviimise tempo. Kõrvaldada tekkivad viivitused, et võimaldada jätkata taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki kiiret ja tulemuslikku rakendamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata oma vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ja võtta samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

[23] Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 lõikele 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

3. Tugevdada konkurentsivõimet, tõstes veelgi oskuste taset, tagades, et käimasolev õppekavareform aitab parandada ka põhioskusi, tegeledes tööjõupuudusega ning edendades ettevõtluse dünaamilisust ja kiire majanduskasvuga ettevõtete loomist, parandades riskikapitaliinvesteeringute ja institutsionaalsete investorite tingimusi ning investeeringuid teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja